

29. september 2022

Ansvarlig modernisering og omlægning til fremtidens behov

Budget 2023-2026 – Budgetaftale – Rebild Kommune

Der har været en positiv udvikling i Rebild kommune de sidste mange år. Rebild Kommune er en udpræget vækstkommune, som har oplevet en stor forøgelse i befolkningstallet. Befolkningen er fra 2017 til 2022 vokset med 1.273 indbyggere. Der er således flyttet mange nye borgere til kommunen med en god økonomi, som har bidraget til kommunens indtægter og skabt stabilitet til fordel for hele kommunen. Men det har samtidig affødt et naturligt behov for at udvide kapaciteten af pladser i navnlig skoler og dagtilbud i de områder af kommunen, hvor væksten har været størst.

I den politiske prioritering af Rebild Kommunes drift har der i de sidste mange år været lagt vægt på, at der så vidt muligt skulle være kommunale driftsenheder inden for centrale velfærdsområder som dagtilbud, skole og plejeboliger mv. i alle lokalområder. Det er et godt udgangspunkt for en understøttelse af vores vigtige lokalsamfund. Det må imidlertid konstateres, at vi har indrettet os strukturelt på en måde, som samlet set ikke er bæredygtigt økonomisk, ligesom der i visse tilfælde kan være grund til at rejse det spørgsmål, om det faglige indhold af den ydelse, vi som kommune skal levere til borgeren, er acceptabelt.

Uanset at det i de senere år er lykkedes at sikre kommunens økonomi, må vi nu konstatere, at driften på sigt ikke har vist sig bæredygtig rent økonomisk. De relativt høje driftsudgifter har også sat det aftryk i kommunens økonomi, at kommunen på trods af udviklingen har haft et af landets laveste anlægsniveauer pr. indbygger de seneste 10 år. Det betyder, at der i dag er et efterslæb på de mest fundamentale velfærdsinstitutioner i navnlig Støvring og Skørping, hvor væksten har været størst. Fokus på, at rammerne for levering af velfærdsydelser skal være til stede i så mange lokalområder som muligt, har ligeledes haft betydning for, hvad man har kunnet prioritere i indholdet af ydelserne af velfærdsydelserne

Kommunens økonomiske udfordringer har således bygget sig op over et stykke tid, og de er blevet skærpet af en stram økonomiaftale indgået mellem regeringen og kommunerne i juni, som er et resultat af krigen i Ukraine, den stigende inflation mv. Regeringen har herunder tilkendegivet, at kommunerne selv må finde penge til de serviceområder, hvor udgifterne stiger. Det kommer tilmed i forlængelse af en tid, hvor også coronapandemien har udfordret Rebild Kommune økonomisk.

Aftaleparterne, Venstre og Det Konservative Folkeparti, ønsker med dette afsæt at udvise økonomisk ansvarlighed og – med afsæt i byrådets Vision 2035 "*Sammen udvikler vi Rebild*" – udvise rettidig omhu og sikre en bæredygtig vækst og en fremtidssikring af kommunens drift. Som nævnt i Vision 2035 kræver rettidig omhu en ihærdig indsats, men det betaler sig på den lange bane.

De stramme rammevilkår indebærer efter aftaleparternes opfattelse, at kommunens driftsvirksomhed skal fokuseres på omstilling og modernisering til fremtidens behov. Aftaleparterne ønsker at kombinere denne omstilling med en målrettet understøttelse af en fortsat udvikling af kommunens lokalsamfund, så de også løbende kan tilpasse sig fremtidens behov. Styrende herfor skal være, at fordelingen af kommunens driftsenheder skal forankres lokalt samt tage udgangspunkt i både lokale styrker og kommunens borgeres og fællesskabets samlede behov. Som nævnt i Vision 2035 er det således et fokus at styrke og fremhæve diversiteten, som kommunen rummer i forhold til livet på landet og byen, hvor borgerne kan skabe det liv, som ønskes, og det er et fokus at understøtte alsidighed og individuelle styrker, der gør lokale initiativer

og tilbud stærkere. Lokalsamfund skal understøttes, men ikke behandles ens, da styrker og behov er forskellige.

Aftaleparterne finder med dette afsæt og i lyset af den nuværende samfundsøkonomiske rammevilkår, at det er rettidigt omhu, at kommunens driftsenheder i et vist omfang konsolideres i færre større enheder, samtidig med at kommunens lokale samfund og lokale initiativer understøttes og fortsat opleves som attraktive at bo i, og således at kommunen bedst muligt understøtter alle kommunens borgere. Denne udvikling kan bidrage til en forøget sammenhængskraft i kommunen. Aftaleparterne har således et ønske om, at kommunens institutioner og fritidstilbud i højere grad vil blive opfattet som "vores" på tværs af lokalområder.

I denne moderniseringsproces er det et fokus for aftaleparterne så vidt muligt at sikre, at der bliver kommunal aktivitet i alle dele af kommunen, men tilpasset lokale styrker og behov. Der skal med andre ord ikke være de samme tilbud alle steder.

Aftaleparterne ønsker en strategisk prioritering af, hvad der er fagligt, økonomisk, rekrutteringsmæssigt og socialt bæredygtigt, når det planlægges, hvor de forskellige tilbud i kommunen skal forankres. Aftaleparterne er enige om, at håndtering af de aktuelle udfordringer forudsætter samarbejde på tværs af lokale interesser og med fokus på langsigtede løsninger. Aftaleparterne rækker derfor også hånden ud til alle dele af kommunen og hele byrådet for at gennemføre denne langsigtede omlægning af driftsvirksomheden til gavn for hele kommunen og de enkelte lokale samfund. Aftaleparterne lægger herunder stor vægt på, at Rebild Kommune indgår i en tæt dialog med lokalsamfundene i de områder, som berøres mest af initiativerne af budgettet for 2023. Der afsættes således 1 mio. kr. fordelt over de to kommende år til at facilitere en sådan dialog, herunder med de respektive lokalråd. Denne indsats skal tænkes sammen med den øvrige indsats med strategisk byplanlægning. Den nærmere udmøntning heraf besluttet af Økonomiudvalget.

Aftaleparterne har i forhold til finansieringen af de aktuelle udfordringer den grundlæggende holdning, at borgernes penge ligger bedst i borgernes lommer frem for i kommunekassen, og parterne er derfor også indstillet på i de første år af den omstilling af kommunens drift, der med denne aftale skal gennemføres at trække yderligere ca. 35 mio. kr. på likviditeten, fordi nogle af de større tiltag i denne aftale tager lang tid at indfase. Men også i forhold til kassebeholdning ønsker aftaleparterne samtidigt at udvise ansvarlighed. Rebild Kommune ligger i forvejen i den lave ende i forhold til kassebeholdning pr. indbygger sammenlignet med andre kommuner, og i lyset af den aktuelle samfundsøkonomiske situation ønsker aftaleparterne ikke at trække yderligere på likviditeten, da det indebærer en risiko for, at nutidens problemer betales med fremtidens penge, og det er ikke ansvarligt. Desuden er aftaleparterne bevidste om, at for lille en kassebeholdning gør kommunen sårbar over for uforudsete udsving i udgifter og indtægter, der kan medføre u hensigtsmæssige indgreb i driften eller anlægsaktiviteterne.

Aftaleparterne ønsker med denne budgetaftale at gennemføre en langsigtet og rettidig planlægning af den ønskede modernisering og omlægning af kommunens drift, som kan danne grundlag for det videre arbejde med udviklingen af Rebild Kommune i den resterende del af byrådsperioden. På den baggrund ønsker aftaleparterne, at de større strukturelle moderniseringer og omlægninger følges tæt i fagudvalgene og Økonomiudvalget. Konkret ønsker aftaleparterne for at sikre transparens, at hvert fagudvalg halvårligt gennemfører en status på de enkelte elementer i aftalen, som afrapporteres til Økonomiudvalget og byrådet.

Aftaleparterne ønsker også, at Økonomiudvalget og i fornødent omfang byrådet følger både likviditeten og den økonomiske effekt af de aftalte initiativer tæt i den kommende tid, således at der i tide kan tages politisk stilling, hvis udviklingen går anderledes end forudsat.

Basisbudget, budgetstrategien samt yderligere forslag til balance og udfordringer

Budgettet behandlet ved første behandling den 22. september 2022 indeholdt basisbudgettet tillagt budgetstrategien (bilag 2) samt yderligere forslag til balance og yderligere udfordringer (bilag 3). I basisbudget indregnes tekniske forhold og byrådsbeslutede ændringer. Basisbudgettet i sig selv indeholder en betydelig ubalance, hvorfor der er udarbejdet en række budgetforbedringsinitiativer, som er beskrevet i budgetstrategien, der blev behandlet i Økonomiudvalget i august. Imidlertid er effekten af budgetstrategien ikke tilstrækkelig til at sikre balance i kommunens økonomi på den korte bane, hvorfor der er udarbejdet en række yderligere forslag til balance. Tilsammen udgør disse forhold Økonomiudvalgets forslag til det budget, som blev 1. behandlet af byrådet den 22. september 2022.

Partierne er desuden enige om at gennemføre de ændringer i budgettet i forhold til byrådets 1. behandling af budgettet, som er anført i tabel 1 og beskrevet i denne aftaletekst.

Driftsvirksomhed

Indledning

Aftaleparterne er særdeles tilfredse med, at det er lykkedes at lave et budget, som fra et vanskeligt udgangspunkt over en relativt kort periode genopretter driften, således at den igen kan komme i balance.

Aftaleparterne glæder sig samtidig over, at det – som led i arbejdet med at lægge et ansvarligt budget – er lykkedes at udfase den hidtidige, årlige effektivisering på 0,5 pct. Aftaleparterne er således opmærksomme på, at ordningen kontinuerligt har ført til reduktioner uden et nærmere strategisk sigte, som der er taget stilling til politisk. Det er over tid kommet til at presse en række medarbejdergrupper, som samvittighedsfuldt har bestræbt sig på at nå de samme opgaver som hidtil trods nedskæringerne.

Det har været centralt for aftaleparterne, at den nødvendige modernisering og omlægning af kommunens driftsvirksomhed så vidt muligt er baseret på et grundigt forarbejde og velunderbyggede analyser. Det gælder også i det videre arbejde med udmøntningen af de beslutninger, som træffes med denne budgetaftale.

Aftaleparterne inviterer alle byrådets partier til at gå åbent ind i dette arbejde, så vi sammen kan finde de løsninger, som er de bedste for Rebild Kommune samlet set. Derfor er det også vigtigt for aftaleparterne, at der er tid til inddragelse af både politiske, lokale og faglige perspektiver. De store forandringsprocesser skal derfor planlægges og gennemføres med rettidighed og en rimelig tidshorisont. De skal desuden have en politisk og organisatorisk forankring, som skal medvirke til at fastholde dette perspektiv.

I forhold til de konkrete elementer, som er aftalt vedrørende driftsvirksomheden, ønsker aftaleparterne navnlig at fremhæve følgende, idet der i øvrigt henvises til det, som dannede grundlag for 1. behandlingen af budgettet, jf. herved også tabel 2 og 3.

Skole- og dagtilbudsområder

Rebild Kommunes skole- og dagtilbudsområde er kendetegnet ved forskelligartede lokale løsninger på organisering og størrelser, og aftaleparterne tilslutter sig beslutningen om at afdække optimeringspotentialer gennem en særskilt analyse, der både kan se på økonomiske potentialer samt potentialer ved

modernisering af skole- og dagtilbudsstrukturen til de nuværende og fremtidige behov. Det er vigtigt for aftaleparterne at understrege, at målet med dette arbejde er at sikre en ansvarlig drift af området – fagligt såvel som økonomisk.

Aftaleparterne er enige om, at der som led i omlægningen og fremtidssikringen af driften, som i øvrigt afdækkes nærmere med den nævnte analyse, kan omdisponeres 2 mio. kr. i 2023, 6. mio. i 2024 og 12 mio. kr. i 2025 og fremover på skole- og dagtilbudsstrukturen.

Ved at nedlægge en enkelt enhed nu, vil der være mulighed for reduktioner, der kan iværksættes med kort frist. Aftaleparterne er derfor enige om at nedlægge Ravnkilde Skole fra skoleåret 2023/24, hvorved en del af det økonomiske potentiale på den korte bane kan realiseres. Der er herved lagt vægt på bl.a. skolens størrelse og generelle tilslutning, befolkningsprognosen samt skolens relative nærhed til andre tilbud. Aftaleparterne er klar over, at det er en stor beslutning for det lokalsamfund, som Ravnkilde er, men udviklingen har været fulgt tæt af byrådet helt siden 2016. Som anført under dagsordenens pkt. 105 på byrådsmødet den 27. juni 2019 formåede Ravnkilde Skole allerede dengang ikke at tiltrække alle distriktets børn og tiltrække børn fra andre distrikter. Desværre er det – også efter investeringer fra Rebild Kommune, som det tidligere byråd har truffet beslutning om, og den dialog, som også forud for disse investeringer har været med skolebestyrelse m.fl. – ikke lykkedes at få etableret en bæredygtig ordning. Sigtet med de investeringer var således at give det et ekstra forsøg, om der kunne etableres et tilbud, som er bæredygtigt såvel fagligt som økonomisk. Det er aftaleparternes vurdering, at dette desværre ikke er lykkedes. Samtidigt med beslutningen om Ravnkilde Skole har aftaleparterne besluttet at afse midler til at sikre den fortsatte drift af en daginstitution i Ravnkilde.

I forlængelse af den nævnte analyse på skole- og dagtilbudsområdet besluttes det desuden, at der tilføjes 7,5 mio. kr. i ekstra årlige midler til specialundervisning fra 2023 og et løft af specialtilbud på dagtilbudsområdet på 2 mio. kr. årligt fra 2023, hvilket svarer til den forventede merudgift.

I lyset af kommunens betydelige økonomiske udfordringer og i bestræbelsen på at undgå direkte serviceforringelser har aftaleparterne – der noterer sig, at lovens maksimum er 100 % – besluttet at hæve taksten for SFO1 og SFO2 fra 70 % til 75 %. Det medfører en årlig merindtægt på 1,35 mio. kr. Dette skal ses i lyset af, at der meddeles såkaldt "søskenderabat" på 50 % til ca. halvdelen af de børn, som i dag benytter kommunens SFO-tilbud, og at der for hvert femte barn i øvrigt – ud fra familiens samlede indtægt – betales en nedsat takst. Nedsættelsen er i gennemsnit på 72 %.

Analyse af struktur for tandlægeklinikkerne

Aftaleparterne ønsker, at der igangsættes en analyse af struktur for tandlægeklinikkerne, som kortlægger forslag til fremtidig struktur. Analysen skal kortlægge mulige strukturændringer, herunder investeringsomkostninger, reduktionspotentialer og konsekvenser for borgerne, herunder et realistisk niveau for en fremtidig udgiftsreduktion. Forslag til strukturændringer fremlægges ultimo 2023.

Biblioteksdrift

Aftaleparterne har lyttet til den bekymring, der som led i høringen er udtrykt vedrørende overvejelser om en ændret biblioteksstruktur med lukning af biblioteket i Skørping, og har – i stedet for det oprindelige forslag – besluttet at arbejde med en justering af den bemandede åbningstid på kommunens biblioteker. Dette skal ses i sammenhæng med, at der igangsættes et arbejde med en plan for den fremtidige udvikling af biblioteksområdet.

Plejeboliger

Ældre-, Pleje- og Omsorgsudvalget har som følge af, at man konkret har identificeret en ubalance i driften på området, og som opfølgning på sidste års budgetaftale arbejdet målrettet – herunder ved inddragelse af ekstern bistand – med en moderniseringsplan på plejeboligområdet, som strækker sig over 10 år. Aftaleparterne har med det afsæt aftalt at gennemføre en modernisering med følgende elementer.

Fase 1 – Det nuværende Skørping Ældrecenter overdrages til et boligselskab. Herefter rives det ned og ombygges til nye boliger med døgnpleje. Forventningen er, at nedrivning og byggeproces går i gang i 2025, og at et nyt ældrecenter står klar i 2028.

Fase 2 – Der kommer forventeligt et nyt friplejehjem i Støvring i 2025, og med det nye friplejehjem udfases Støvring Ældrecenter, som derfor fremover skal bruges til andre kommunale formål.

Fase 3 – Omdannelse af mindre ældrecentre til seniorboliger med hjemmepleje. Her er der specifikt tale om en plan for ældrecentre i Haverslev og Øster Hornum. Processen forventes igangsat fra 2025.

Fase 4 – Når ca. 38 nye plejeboliger kan tages i brug igen i 2028 i Skørping, skal der laves en analyse af den samlede plejeboligkapacitet i Øst-delen af Rebild Kommune. På nuværende tidspunkt er der vurderet et behov for, at et mindre antal i enten Terndrup eller Bælum omdannes til andet formål.

Det er vigtigt for aftaleparterne, at der for de beboere, som allerede i dag bor på centrene i Haverslev og Øster Hornum, tilrettelægges en proces, der så vidt muligt imødekommer deres behov og tager hensyn til deres ønsker til fremtidig bolig, når fase 3 om en årrække skal gennemføres. Det er vigtigt med en tidlig og tæt inddragelse i hele forløbet.

Moderniseringsplanens faser vil i alt betyde et fald i plejeboliger på netto ca. 51 plejeboliger, hvilket med helårseffekten af alle tiltag vil betyde et reduceret årligt likviditetstræk på ca. 19,4 mio. kr. Det er samtidigt vigtigt for aftaleparterne at understrege, at der i moderniseringsplanen er indbygget en ansættelsesgaranti.

Ældre-, Pleje- og Omsorgsudvalget arbejder videre med at tilpasse driften på hjemmeplejeområdet, som i en længere periode har været i ubalance.

Sundhedsområdet

Aftaleparterne noterer sig, at Kultur-, Fritids- og Sundhedsudvalget i forbindelse høringen over Økonomiudvalgets udmeldte rammekorrektioner har ønsket en anden udmøntning af besparelserne end forudsat af Økonomiudvalget. Udvalget har således foreslået, at den samlede besparelse i 2023 på 2,2 mio. kr. udmøntes med 1,1 mio. kr. til sundhedsområdet og 1,1 mio. kr. til områdets øvrige områder. Den stigende profil på besparelsen håndterer udvalget efterfølgende i de forudsatte analyser mv.

Aftaleparterne bemærker imidlertid, at sundhedsområdet i forvejen er presset af et stigende opgavepres og deraf afledte besparelser. Herunder har budgettet til vederlagsfri fysioterapi, der er et fagområde, som kommunen ikke har indflydelse på, gennem en årrække været presset. Merudgifterne hertil har de sidste år udgjort 0,4 mio. kr. årligt. Aftaleparterne er derfor enige om at tilføre området 0,4 mio. kr. årligt. Da området er omfattet af overførselsadgang, er der akkumuleret en gæld på ca. 1 mio. kr., som aftaleparterne er enige om at reducere til nul i forbindelse med det kommende regnskab 2022. Aftaleparterne har derudover fundet anledning til at afsætte yderligere 0,7 mio. kr. årligt til håndtering af aktuelle udfordringer med opdrift på sundhedsområdet. Samlet set tilføres der således sundhedsområdet yderligere 1,1 mio. kr. årligt fra 2023 og frem.

Aftaleparterne er desuden enige om, at der skal udarbejdes en demografimodel for budgettildeling på sundhedsplejens område, således at finansieringen følger børnetallet. Med demografimodellen ønsker aftaleparterne at sikre et uændret serviceniveau, selvom børnetallet ændret sig. Der udarbejdes en model, som behandles af fagudvalgene og Økonomiudvalget i foråret 2023 med henblik på indarbejdelse i basisbudgettet for 2024.

Etablering af fælles servicecenter for ejendomsdrift

Effektiv arealanvendelse og bygningsdrift er en hjørnesten i kommunens bidrag til imødegåelse af klimaudfordringer. Udfordringerne er blevet særdeles konkrete med den aktuelle energikrise. Det er vigtigt for aftaleparterne, at Rebild Kommune her tager et ansvar på sig. Aftaleparterne noterer sig derfor også med tilfredshed, at analyser peger på, at en central organisering af den kommunale ejendomsadministration kan understøtte en effektiv ressourceudnyttelse og optimal arealanvendelse. Aftaleparterne har derfor besluttet at etablere et fælles servicecenter for ejendomsdrift, hvor ejerskab til de kommunale bygninger kan samles.

Aftaleparterne ønsker, at den fremtidige organisering af centeret fastlægges i en inddragende proces med de berørte parter, og at en realisering af fordelene ved en fælles organisering sker på en måde, der integrerer fordelene ved lokal forankring med fordelene herved, så der etableres en Rebild Kommune-tilpasset udgave af et sådant center. Dette tager afsæt i, at aftaleparterne er opmærksom på, at etablering af centeret kan berøre dagligdagen på den enkelte institution. Aftaleparterne lægger derfor stor vægt på, at etableringen sker på baggrund af en nøje og meget konkret vurdering af de lokale behov på kommunens institutioner. Der skal således i første omgang til brug for udmøntningen af denne beslutning og under tæt inddragelse af såvel berørte medarbejdere som institutionsledere laves en grundig analyse af, hvilke opgaver der skal varetages i centeret, hhv. lokalt, og hvordan dette skal implementeres.

Aftaleparterne er enige om indledningsvist at iværksætte et arbejde med i løbet af 2023 at kortlægge brugen af Rebild Kommunes samlede bygningsmasse – ejet eller lejet. Det skal sikre, at den fremadrettet anvendes mest hensigtsmæssigt både i forhold til økonomi, vedligeholdelse, energianvendelse og klimabelastning i øvrigt. Kortlægningen skal bl.a. omfatte nuværende brugere, nuværende belægning og nuværende formål og skal bl.a. give grundlag for en vurdering af, om eksisterende bygninger kan anvendes mere effektivt – til flere brugere og/eller flere formål. Kortlægningen skal desuden give mulighed for en vurdering af, om dele af ejendomsporteføljen kan afhændes og/eller eksterne lejemål kan opsiges.

Omklassificering af kommunale veje til private fællesveje

Som led i arbejdet med at kunne omdisponere midler i driften har aftaleparterne fundet det nødvendigt, at der efter en kommende grundig vurdering og efterfølgende forberedelse hertil over de kommende ca. 5 år sker nedklassificering af en betydelig del af de 227 km kommunale veje, som kan overgå til at være privat fællesvej, hvorved vedligeholdelsespligten – i lighed med, hvad der er tilfældet i andre kommuner – overgår til de tilstødende grundejere eller grundejerforeninger. Det vil på sigt frigøre midler fx til mere velfærdsnære anlægsopgaver som etablering og vedligeholdelse af dagtilbud, øget skolekapacitet, sikre veje for bløde trafikanter mv.

Timebaseret byggesagsgebyr

Aftaleparterne har besluttet, at Rebild Kommune, som oplever et fortsat stort pres på sin byggesagsbehandling, overgår til et byggesagsgebyr, som opkræves på baggrund af den konkrete tid, der er forbrugt på behandlingen af den enkelte sag, således som lovgivningen har åbnet op for. Ordningen evalueres i 2024.

Bæredygtig drift af administrationsbygninger

Det har traditionelt været anset som et stort plus, at Rebild Kommunes centrale administrative personale er fordelt i tre administrationsbygninger, men aftaleparterne vurderer ikke, at dette fortsat er hensigtsmæssigt, hverken set i forhold til økonomi eller til klimabelastning. Ikke alle tre bygninger er således udnyttet lige effektivt, og der er mulighed for uden tilbygning at huse det centrale administrative personale uden at anvende den ene af de nuværende administrationsbygninger. Aftaleparterne er derfor enige om at reducere antallet af administrationsbygninger fra tre til to i form af rådhuset i Støvring og administrationsbygningen i Nørager. Derfor lukkes administrationsbygningen i Terndrup og sættes til salg. Hermed vil det være muligt at opnå besparelser på vedligehold, energi og kørsel, samt at effektivisere bygningsdriften, herunder kantine, rengøring og vedligehold, ligesom det alt andet lige vil indebære mindre transport mellem administrationsbygninger og derved en mindre klimabelastning og et mindre energiforbrug. Endeligt vil der være synergieffekter forbundet med, at personale og ledelse ikke vil være delt på tre, men fremover kun to matrikler.

Afvikling af byrådsmøder forenkles

I dag afvikles byrådsmøder skiftevis i Støvring, Terndrup eller Nørager. Med sigte på at forenkle og effektivisere afviklingen af byrådsmøderne har aftaleparterne besluttet, at byrådsmøder fra 1. januar 2023 ikke skal afholdes flere forskellige steder på skift, men kun i byrådsalen på rådhuset i Støvring. Aftaleparterne vil samtidig afsøge muligheden for lejlighedsvist at afholde øvrige mødeaktiviteter andre steder. Den forventede driftsmæssige gevinst skal bidrage til at udmønte effektiviseringskravet på 0,5 procent i 2023.

Valgsteder

Aftaleparterne har overvejet det forslag om at reducere antallet af valgsteder i Rebild Kommune, som indgik i det budgetforslag, der var til 1. behandling. Aftaleparterne har imidlertid fundet det rigtigt at udsætte en eventuel beslutning herom, indtil der foreligger en analyse af, hvordan Rebild Kommune lever op til de nye krav til digitalisering på valgstederne, som gælder fra 2025, og hvad økonomien herved er.

Afbureaukratisering og forenkling

Aftaleparterne er enige om, at der på tværs af fagområder iværksættes et grundigt arbejde med hele vejen rundt at analysere og vurdere, om der i dag udføres opgaver, som der ikke (længere) er et behov for, eller hvor behovets omfang som minimum kan genvurderes. Sigtet er, at der frem mod næste års budgetlægning forelægges et oplæg til, i hvilket omfang der måtte være et potentiale i forhold til afbureaukratisering. Sigtet er således at frigøre ressourcer til kerneopgaven. Direktionen får ansvaret for i dialog Økonomiudvalget at gennemføre processen under inddragelse af både medarbejdere og ledere.

Andet

Budgetstrategien indeholder et forslag om, at Rebild Kommunes lejemål af de lokaler i Business Park Nord, hvor kommunens erhvervskontoret (Business Rebild) har til huse, opsiges, hvorved den årlige husleje kan spares. I mellemtiden har Business Park Nord tilbudt, at erhvervskontoret rykkes til en anden del af bygningen hos dem, og at der ikke betales husleje fra januar 2023 til december 2025, forudsat at der i budgetåret 2023 ikke reduceres nævneværdigt i erhvervskontorets aktiviteter ud over, hvad der følger af det budgetforslag, som var til 1. behandling, hvor der er lagt op til en rammebesparelse på 0,5 mio. kr. Det er samtidig intentionen, at erhvervskontoret forbliver i de pågældende lokaler i den nævnte periode til december 2025. Dette kan aftaleparterne tilslutte sig, idet det har en værdi, at erhvervskontoret og Business Park Nord er samlet, da Business Park Nord har spillet og forventes fortsat at vil komme til at spille en stor og vigtig rolle i arbejdet med udviklingen af erhvervslivet i Rebild Kommune.

Aftaleparterne ønsker desuden, at Rebild Kommune mere aktivt end hidtil i sit planarbejde understøtter etableringen af områder til produktion af grøn energi fx ved hjælp af solceller eller vindmøller. Et arbejde hermed forankres i Teknik- og Miljøudvalget.

Anlægsvirksomhed

Indledning

Det altovervejende sigte med denne budgetaftale er – ud over at stabilisere og fremtidssikre driften – at prioritere de mest presserende anlægsopgaver inden for de grundlæggende velfærdsområder. Det har betydet, at mange vanskelige beslutninger har måttet træffes med henblik på at udsætte bl.a. tidligere planlagte infrastrukturprojekter. Aftaleparterne bemærker, at det ikke har været lette beslutninger, da der er borgere, som har set frem til disse projekter. Det er imidlertid det eneste ansvarlige at gøre i den nuværende økonomiske situation, og projekterne er ikke droppet, men alene udskudt ud over de fire overslagsår. Aftaleparterne ser således en stor styringsmæssig værdi i at anvende en 10-årig investeringsoversigt som led i arbejdet med den langsigtede modernisering og omlægning af kommunens drift, som denne budgetaftale er udtryk for.

Det afgørende for aftaleparterne på den korte bane er, at Rebild Kommune – uanset om der er tale om tidligere besluttede projekter, eller noget, der er kommet til senere – af hensyn til likviditeten holder sit anlægsaktiviteterne på 70 mio., kr. i 2023, 90 mio. kr. i 2024 og 100 mio. kr. i 2025 og i 2026.

Aftaleparterne har imidlertid, siden budgetforslaget blev sendt i høring, haft lejlighed til at genbesøge investeringsoversigten og tage højde for, at de samfundsøkonomiske konjunkturer må antages at føre til en vis nedgang i befolkningstilvæksten i forhold til det, der blev lagt til grund med befolkningsprognosen i foråret. Aftaleparterne er desuden enige om, at etableringen af MeNaTeket i Øster Hornum fortsat er omgærdet af sådanne usikkerheder, at de kommunale midler, som der afsættes til projektet, indtil videre skubbes til periode 2025-2027. Bl.a. af disse årsager har det været muligt likviditetsmæssigt at finde plads til i budgetåret og overslagsårene at gennemføre nogle af de tidligere besluttede anlægsprojekter (for i alt 29,3 mio. kr.), som der på grund af den økonomiske situation var lagt op til at sætte på pause.

Formålet med anlægsrammen, som Økonomiudvalget har besluttet på hhv. 70, 90, 100 og 100 mio. kr. i perioden 2023-2026, er at styre likviditetseffekten af kommunens samlede anlægsudgifter. Det betyder, at tidligere bevilgede anlæg, der ønskes udført i budgetperioden 2023-2026, skal gennemføres inden for anlægsrammen. I forhold til de anlægsprojekter på i alt 29,3 mio. kr. inden for budgetperioden 2023-2026, som tidligere er bevilget i overførselssagen eller i budget 2022, og som det nu har vist sig muligt igen at prioritere, vil aftaleparterne rent teknisk tilbageføre de tidligere afsatte rådighedsbeløb til disse projekter til kassen i forbindelse med forbindelse med byrådets stillingtagen til økonomivurderingen for 3. kvartal 2022. Her vil disse anlæg blive betraget som bevilget i 2023-2026 og derfor ikke indgå som overførte anlægsbevillinger i det korrigerede budget for 2022.

Det har ved vurderingen af, hvilke projekter der skal gennemføres, været lagt afgørende vægt på at prioritere byggeri af grundlæggende velfærdsinstitutioner, trafikikkerhed, projekter med ekstern medfinansiering og tiltag med et grønt sigte.

I forhold til de konkrete elementer, som er aftalt vedrørende anlægsvirksomheden, ønsker aftaleparterne navnlig at fremhæve følgende fra de forskellige udvalgsområder, idet der i øvrigt henvises til den 10-årige investeringsoversigt, som er vedlagt budgettet til 1. behandling.

Daginstitutioner

Aftaleparterne noterer sig med tilfredshed, at det er lykkedes fortsat at sikre midler til at opføre de nødvendige institutioner på de grundlæggende velfærdsområder, herunder en børnehave i Skørping og en børnehave i Støvring. Da befolkningstilvæksten som nævnt ovenfor i de kommende år er mere usikker som følge af den samfundsøkonomiske situation, finder aftaleparterne det i den forbindelse relevant at afsætte midlerne til den anden planlagte børnehave i Støvring et enkelt år senere end hidtil planlagt, idet udviklingen dog samtidig følges tæt. Intentionen er i den forbindelse, at kommunens daginstitutioner bygges med afsæt i vurderingen af den aktuelle viden om behov, men således at det tænkes ind i planlægningen, at der kan ske udvidelse, hvis behovet viser sig at opstå. Løsningerne skal med andre ord være mere fleksible og skalerbare, end hvad der har været den hidtidige praksis.

Trafiksikkerhed

I det budgetforslag, som blev 1. behandlet, var det bl.a. en række trafiksikkerhedsprojekter, som det ikke havde været muligt at prioritere. Aftaleparterne lægger imidlertid stor vægt på gode og sikre rammer omkring bl.a. bløde trafikanter, herunder på vores skoleveje. Aftaleparterne glæder sig derfor også over, at vi som led i den efterfølgende prioritering har formået i budgetåret og overslagsårene – ud over det større trafiksikkerhedsprojekt i Skørping – at finde midler til at sikre følgende trafiksikkerhedstiltag, som der også i tidligere budgetaftaler har været et ønske om at prioritere:

- At der kan arbejdes videre med planerne om anlæggelse af en cykelsti mellem Bælum og Terndrup (skal ses i lyset af, at udskoling 7. til 9. klasse i Bælum er flyttet til Terndrup).
- At der kan arbejdes videre med anlæg af cykelsti mellem Hellum og Skørping.
- At der kan arbejdes videre med forbedrede afkørselsforhold ved E45 i Støvring (hensigtsmæssigt ift. trafikafvikling til nuværende og kommende erhvervsområder og byudvikling i Støvring Syd).
- At der kan arbejdes videre med projektet med trafikafvikling i Nørager.
- At der kan arbejdes videre med projekterne med trafiksikkerhed i henholdsvis Guldbæk og på Røde Møllevej og Kridtbakken, en sti på Nøragervej, vejbelysning på Roldvej samt sti, fortov og hastighedsdæmpning i Haverslev.
- At der kan udarbejdes en skolevejsanalyse i 2025.

Projektet med cykelstien Hellum-Skørping afventer aktuelt dialogen med de statslige myndigheder og en stillingtagen til de ændringer, som den dialog kan afføde, således at projektet kan færdigprojekteres og ekspropriationsforretning igangsættes. I forholdt til cykelstien Bælum-Terndrup udestår et fortsat arbejde med projektering mv. For begge projekter er det derfor desværre ikke er realistisk at komme i gang med udførelsen i den aller nærmeste fremtid. Midlerne til udførelsen er derfor først afsat i 2025, men arbejdet med planlægning og projektering fortsætter uændret.

Uden for overslagsårene er der desuden prioriteret midler til cykelstien mellem Gravlev og Høje Støvring.

Byudvikling

Rebild Kommune har i foråret indsendt en interessetilkendegivelse om at deltage med Støvring i den statslige forsøgsordning om Frie Bymidter, og Støvring er som den eneste nordjyske by udvalgt som én af 14 byer, der er gået videre. Der er således en enestående mulighed for statslig medfinansiering med et to-cifret millionbeløb til et tiltrængt løft af Støvring Bymidte. Hidtil har der kun været mulighed for statslig medfinansiering til byudvikling i byer, der er mindre end Støvring, hvilket bl.a. Skørping og Terndrup har fået betydelig glæde af. Uanset at det altovervejende sigte med denne budgetaftale er at prioritere de mest presserende anlægsopgaver inden for de grundlæggende velfærdsområder, ønsker aftaleparterne med dette afsæt at fastholde dette projekt.

Der er også i øvrigt årligt afsat et beløb til områdefornyelser, så der også fremadrettet kan gennemføres områdefornyelse i kommunens øvrige byer, ligesom der er prioriteret midler til at styrke dialog med lokalråd i de områder, som bliver særligt berørt af budgetaftalen, herunder så en strategisk landbyplanlægning kan understøttes.

Aftaleparterne noterer sig samtidigt, at der hidtil ikke har været fastsat fuld finansiering til den bro over jernbanen, som indgik i arbejdet med centergrunden og projekteringen af det nye sundhedshus i Støvring Ådale, som et enigt byråd har besluttet. Broen skal bidrage til at binde den nye bydel og naturen i Ådalen sammen med det øvrige Støvring. Broen skaber derved bymæssig værdi for begge bydele. Da broen samtidig er stillet borgerne i bl.a. Støvring Ådale i udsigt, finder aftaleparterne fortsat, at det er vigtigt, at broen opføres. Aftaleparterne vurderer, at der bl.a. med afsæt i det nye projekt om Frie Bymidter og muligheden for en forbindelseslinje til ådalen er realistiske muligheder for ekstern finansiering af broen. På den baggrund fastholder aftaleparterne alene det hidtidige budget til broen, som skønnes at udgøre ca. halvdelen af det beløb, der er brug for. Samtidig udskydes projektet til årene 2027-28, således at det ikke længere figurerer i overslagsårene.

Omdannelse af areal ved materielgården til idrætsfaciliteter

Et område i en så stor vækst, som Støvring har været igennem, får – foruden behov for mere kapacitet i daginstitutioner og skoler – også behov for mere kapacitet til borgere, herunder ikke mindst børn og unge, der som led i et aktivt liv ønsker at dyrke idræt. Den hidtidige udvikling har imidlertid betydet, at de nuværende idrætsfaciliteter i Støvring er kommet under pres.

Som det står i byrådets Vision 2035, ønsker Rebild Kommune at understøtte et sundt og godt liv både for den enkelte borger og for samværet i foreningerne. Med det afsæt aftales det at nedrive den nuværende materielgård i Støvring og etablere en græsplæne, som kan stilles til rådighed for byens idrætsliv. Konkret skal Støvring Idrætsforening (SIF) gives brugsret til arealerne. SIF skal også gives brugsret til bygningen Svinget og det areal, der hører til Svinget, på betingelse af, at SIF påtager sig vedligeholdelsespligten af de nævnte arealer, forudsat at en nærmere analyse viser, at der ikke er udsigt til, at Rebild Kommune får et midlertidigt behov for at anvende bygningen og de omkringliggende arealer inden for en årrække. SIF kan i øvrigt – efter nærmere aftale med forvaltningen – på området iværksætte almindelige aktiviteter som led i driften af foreningen, som ikke influerer på Svingets eventuelle anvendelse til kommunale formål.

Materialegårdens overgang til grønt område betyder, at der skal findes anden placering til opbevaring af salt, traktorer mv. i lokalområdet. Den i budgetstrategien forudsatte indtægt ved "Salg af Bygninger" nedsættes derfor til 1 mio. kr. Hvis der midlertidigt skal ske udkørsel fra Materialegården i Haverslev, medfører det en årlig merudgift på 560 t.kr.

Ny Nibevej – Etapeopdeling

Aftaleparterne anser etableringen af Ny Nibevej som en nødvendig investering i infrastruktur som forudsætning for udviklingen i Støvrings sydlige del. Da byudviklingen sker løbende, og da tempoet i udviklingen i det kommende år er mere usikkert, anser aftaleparterne imidlertid en opdeling af projektet i 2 etaper for hensigtsmæssig.

Etape 1 består af strækningen Buderupholmvej-Porthusvej-Hobrovej. Hertil er der afsat 25 mio. kr. i 2029. Anden etape består af strækningen Hobrovej-Nibevej. Hertil er afsat 20 og 25 mio. kr. i hhv. 2031 og 2032.

Energioptimerende indsats

Aftaleparterne lægger stor vægt på, at energiforbruget i kommunens bygningsmasse mv. så vidt muligt nedbringes i lyset af de aktuelle energiudfordringer i samfundet. Det aftales derfor, at der på baggrund af den tidligere nævnte kortlægning af bygningsmassen iværksættes en handleplan herom, der forelægges til politisk stillingtagen i første halvdel af 2023. Der afsættes 3 mio. kr. i 2023, idet aftaleparterne noterer sig, at der er låneadgang til energibesparende tiltag.

Hærvejen og Lindenberg Å

Foreningen "Udvikling Hærvejen" blev etableret 13. april 2021. Rebild Kommune udgør sammen med de 14 andre kommuner med væsentlige strækninger af Hærvejens vandre- eller cykelrute foreningens medlemmer. Foreningen har til formål at udvikle Hærvejens ruter til gavn for borgere og gæster og har tilsagn fra Nordea-fonden på et trecifret millionbeløb til formålet. Aftaleparterne er derfor glade for, at det – efter at projektet ifølge det budgetforslag, som blev 1. behandlet, var sat på pause – er lykkedes alligevel at finde midler til fortsat at prioritere udviklingen af Hærvejen. Det samme gælder midler til det videre arbejde med udviklingen af det sammenhængende naturprojekt Lindenberg Å, som udgør én af hjørnestenene for Rebild Kommune, når vi i vores Vision 2035 skriver, at vi samarbejder på tværs for at skabe samspil mellem mennesket og naturen, og at vi formidler natur og bruger den til at positionere os i forhold til turister og bosætning.

Finansiering

Skatter, tilskud og udligning baseret på valg af statsgaranti.

Aftaleparterne er enige om at vælge statsgaranti i forhold til valget mellem statsgaranti og selvbudgettering.

Tekniske ændringer

Den koordinerede budgetlægning

Der kan blive behov for at korrigere i det aftalte efter budgetaftalen er indgået, for at Kommunernes Landsforening kan overholde den samlede aftale med regeringen, som følge af de aftalte spilleregler mellem kommunerne om den koordinerede budgetlægning.

Indberetning og afstemning

Forvaltningen bemyndiges i lighed med tidligere år til at indarbejde konsekvensrettelser af budgetaftalen i basisbudgettet for 2023- 2026 og herunder foretage den nødvendige afbalancering af budgettet over forskydninger i de likvide aktiver.

UNDERSKRIFTER:

Dato:

29/1-23

For Venstre:

Jesper Greth

Jeppé Ugilt Hansen

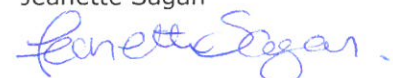

For Konservative:

Lene Schmidt Aalestrup

Jeanette Sagan

Peter Hjulmann

Stefan Berg

Anna Oosterhof

Henriette Frølund Lyngberg

Maybritt Toft Pedersen

Mikkel Højsleth

Nicolai Niemann

Mads Holm Danielsen

Birgitte Wilsted Simonsen

Bilag 1: Ændringsforslag til budgetforslag behandlet ved 1. behandling d. 22. september 2022

Budget 2023		2023	2024	2025	2026
<i>(mio.kr.)</i>					
1. behandling: Kassehenlæggelse		15,8	15,3	1,0	-20,2
Drift					
ØKU	Nulstilling af sammenlægning af valgsteder	0,065	0,065	0,065	0,065
BFU	Reduktion af stigning af SFO-takst til 75%	1,4	1,4	1,4	1,4
KFSU*	Vederlagsfri fysioterapi	0,4	0,4	0,4	0,4
BFU	Bygningsdrift dagtilbud i Ravnkilde	0,1	0,1	0,1	0,1
KFSU*	Sundhedsområdet	0,7	0,7	0,7	0,7
ÆPOU	Tilpasning til moderniseringsplan (genhusning)			0,3	
ØKU	Understøttelse af lokale initiativer	0,5	0,5		
BU	Overførsler, dagpenge mfl. –revurdering	-2,7	-2,7	-2,7	-2,7
Drift - ændringer i alt		0,4	0,4	0,2	-0,1
Anlæg					
ØKU	Handleplan - Energi	3,0			
ØKU	Afvigelse fra målsætning fra Økonomiudvalg på anlæg	1,5	1,6	1,0	0,4
Anlæg - ændringer i alt		4,5	1,6	1,0	0,4
Finansiering					
ØKU	Lån, Handleplan - Energi	-3,0			
Finansiering - ændringer i alt		-3,0	0,0	0,0	0,0
Budget 2023-26: Kassehenlæggelse		17,7	17,3	2,2	-19,9

*Der henvises til budgetaftalen samt KFSU's beslutning om udmøntning af rammereduktion udmeldt af ØK, idet udvalget har ønsket en anden udmøntning

Bilag 2: Budgetstrategi 2023-2029 indeholdt i budgetforslag ved 1. behandling

	Udvalg	Forslag	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Note
1	BU	Reduktion af udgifter til husleje, flytning fra Østre Allé	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	
2	BU	Øvrig Reduktion: (Under udarbejdelse)	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	
3	BFU	Skoler og dagtilbudsstruktur	-2,0	-6,0	-10,0	-10,0	-10,0	-10,0	-10,0	*
4	ÆPOU	Pleje og Omsorg: Modernisering af plejeboligområdet	-2,0	-6,5	-13,0	-15,0	-17,0	-17,0	-17,0	*
5	KFSU**	Analyse af tandlægeklinik- og biblioteksområdet	-0,4	-0,5	-1,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	*
6	KFSU**	Lokaletilskud nedsættes fra 85% til 65% over fire år	-0,5	-1,0	-1,5	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	
7	TMU	Salg af bygninger (driftsbesparelse)	0,00	-0,25	-0,50	-0,50	-0,50	-0,50	-0,50	*
7	TMU	Salg af bygninger (salgsindtægt)	0,0	-2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	*
8	TMU	Fælles servicecenter for bygningsdrift	0,5	-1,0	-2,5	-4,0	-4,0	-4,0	-4,0	*
9	TMU	Asfaltramper, brugerbetaling tilkøb	-0,15	-0,15	-0,15	-0,15	-0,15	-0,15	-0,15	
10	TMU	Nedklassifering af offentligvej til privat fællesveje	0,8	0,8	0,8	0,8	-1,5	-3,0	-5,0	*
11	TMU	Nedklassifering af offentlige grusveje	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,2	-0,4	-0,4	*
12	TMU	Ændring af byggesagsgebyr til timepriser	-0,6	-0,6	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7	
13	ØKU	Opsigelse af lejemål i Business Park Nord	-0,114	-0,114	-0,114	-0,114	-0,114	-0,114	-0,114	
14	ØKU	Besparelse i medlemsbidrag og projektfinsiering	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	
15	ØKU	Sammenlægning af valgsteder	-	-	-	-	-	-	-	
			0,065	0,065	0,065	0,065	0,065	0,065	0,065	
16	ØKU	Reduceret bygningsdrift ved færre kvm til administrationsbygninger (driftsbesparelse)	-0,50	-1,50	-1,50	-1,50	-1,50	-1,50	-1,50	*
16	ØKU	Reduceret bygningsdrift ved færre kvm til administrationsbygning (salgsindtægt)	0,0	0,0	-2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	*
		I alt	-5,6	-19,5	-32,8	-35,8	-40,3	-42,0	-44,0	
		Note: * Overslag **Der henvises til budgetaftalen og KFSU's beslutning om udmøntning af rammereduktion udmeldt af ØK, idet udvalget har ønsket en anden udmøntning, der bl.a. ændrer forslaget om tandlægeklinikker og biblioteker, samt ikke omfatter en reduktion af lokaletilskud								

Bilag 3: Yderligere forslag til balance og yderligere udfordringer indeholdt i budgetforslag ved 1. behandling

Mio. kr.	2023	2024	2025	2026
Finansiering af Arnepension ved gennemførelse af forudsatte mindreudgifter med halv effekt:	-1,6	-2,5	-2,5	-2,5
Minimumsnormering	0,7	2,4	3,2	3,2
Specialundervisning (på skolerne)	7,5	7,5	7,5	7,5
Specialtilbud dagtilbudsområdet	2,0	2,0	2,0	2,0
Opfølgning på analyse af skole og dagtilbud			-2,0	-2,0
Hæve SFO takst fra 70% til 80%*	-2,7	-2,7	-2,7	-2,7
Yderligere potentiale for moderniseringsplan plejeboliger	0,0	0,0	-12,6	-10,6
Leasing og drift af Sundhedshus	0,0	0,6	1,2	1,2
Rammebesparelse indenfor KFSU, som udmøntes af udvalget**	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3
NT: Fortsat vigende passagertal samt stigende brændselspriser	1,1	1,1	1,1	1,1
Rutetilpasninger NT	-0,6	-1,1	-1,1	-1,1
Forvaltningens betjening af driftsvirksomheden og borgere	1,0	2,0	3,0	4,0
Befordring til lav takst, hvor det er muligt	-1,0	-1,2	-1,2	-1,2
Rammebesparelse på erhverv og turisme udmøntes af Økonomiudvalget	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Rammebesparelse på puljer under Økonomiudvalget	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
I alt	4,2	9,3	0,6	10,6

*Der henvises til budgetaftalen, hvor taksten nedsættes fra 80 til 75%.

**Der henvises til budgetaftalen samt KFSU's beslutning om udmøntning af rammereduktion udmeldt af ØK, idet udvalget har ønsket en anden udmøntning